

FOLIUM CLASSICUM

Nro 83

24.1.2013

Tässä numerossa:

Puheenjohtajan tervehdys	Olli Salomies	3
Prof. Linkomiehen puhe 15.3.1938		4
Uutta kirjallisuutta	Toim. Laura Buchholz	5
Kevään 2013 tapahtumia	”	6
Syksyllä 2012 palkitut ylioppilaat	”	8

FOLIUM CLASSICUM, Klassillis-filologisen yhdistyksen jäsenlehti, ilmestyy kaksi kertaa vuodessa lukukausien alussa niin painetussa muodossa kuin sähköisesti yhdistyksen kotisivuillakin. Päätoimittaja: prof. Olli Salomies; toimitussihteeri: FM Laura Buchholz.

KLASSILLIS-FILOLOGINEN YHDISTYS (KFY) on tieteellinen seura, jonka tarkoitus on herättää ja ylläpitää harrastusta antiikin kulttuuria kohtaan, edistää sitä koskevaa tieteellistä tutkimusta ja olla yhdyssiteenä tämän alan tutkijoiden ja harrastajien kesken. Tätä varten yhdistys järjestää esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia, harjoittaa julkaisutoimintaa ja edistää muillakin samanlaatuisilla tavoilla antiikin tutkimista tai tuntemista.

TOIMIHENKILÖT. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii prof. Olli Salomies (olli.salomies@helsinki.fi), varapuheenjohtajana dos. Antero Tammisto (antero.tammisto@ide.inet.fi) ja sihteerinä / rahastonhoitajana FM Laura Buchholz (laura.buchholz@helsinki.fi). Lisäksi hallitukseen kuuluvat prof. Mika Kajava (mika.kajava@helsinki.fi) ja dos. Anneli Luhtala (anneli.luhtala@helsinki.fi). Yhdistyksen postiosoite on Maailman kulttuurien laitos, Klassillinen filologia, PL 24, 00014 Helsingin yliopisto.

YHDISTYKSEEN VOI LIITTYÄ maksamalla jäsenmaksun tilille Sampo 800014-70979064 (viite-numero 1009) ja lähettämällä osoitetietonsa sihteerille. Varsinainen jäsenmaksu on 20 euroa, opiskelijamaksu 5 euroa.

Yhdistyksen KOTISIVUT: www.helsinki.fi/hum/kla/kfy

Kannen kuva: Pompejilainen mylly. Kuvan lähde: Wikimedia Commons.

Puheenjohtajan tervehdys

Olli Salomies

Klassillis-filologinen yhdistys toivottaa jäsenilleen taas kerran hyvää alkavaa kevättä! Kevään aikana KFY järjestää kolme esitelmätilaisuutta, vakiintuneen tavan mukaisesti aina tiistaisin klo 18-20.

Vuosikokouksessa 19.2. esitelmän pitää prof. Klaus Karttunen aiheesta “Kreikkalaiset intialaisessa kirjallisuudessa”.

19.3. Wolfgang de Melo (Oxford) pitää esitelmän aiheesta “The language of Roman comedy”. Dr. Wolfgang D. C. de Melo on väitellyt Oxfordin yliopistosta vuonna 2004. Sen jälkeen hän on ollut postdoc-tutkijana All Souls Collegessa Oxfordissa (2005-2009) ja lehtorina Gentin yliopistossa Belgiassa (2009-2012). Vuodesta 2012 hän on toiminut klassillisen filologian yliopistonlehtorina Oxfordin yliopistossa. Hän on julkaissut mm. monografian *The Early Latin Verb System* (Oxford University Press 2007) sekä editoinut uudet Plautus-volyymit Loeb Classical Library-sarjassa. Wolfgang de Melo on erikoistunut latinan kielen tutkimukseen sekä varhaiseen latinaan.

Kevään viimeisessä kokouksessa 23.4. esitelmän pitää Nicolas Monteix (Rouen) aiheesta “*Pistrina*. New insights on Pompeian bakeries (2008-2012)”.

Rouenin yliopiston Historian laitoksen apulaisprofessori (maître de conférences en histoire et archéologie romaines) Nicolas

Monteix on tutkinut erityisesti Herculaneumin ja Pompejin kaivausten työpajoja julkaisten aihepiiristä useita artikkeleita sekä Herculaneumin työpajoja käsittelevän väitöstutkimuksensa *Les lieux de métier. Boutiques et ateliers d'Herculanum* (BEFAR, 344) (2010), joka on aiheensa ensimmäinen kattava, varhaisempia kaivauksia oma-kohtaisella, Ranskan Rooman-instituutin tutkijana 2007-2010 tehdyllä kenttätyöllä kartoittava monografia. Aihepiiriin liittyen Monteix on yhdessä Nicolas Tranin kanssa toimittanut artikkelikokoelman *Les savoirs professionnels des gens de métier romains. Études sur le monde du travail dans les sociétés urbaines de l'empire romain* (Collection du Centre Jean-Bérard, 37), Naples, 2011. Monteix vieraillee Helsingissä (17.-24.4.2013) Helsingin yliopiston Pompeji-projektin Expeditio Pompeiana Universitatis Helsingiensis (EPUH) ja Maailman kulttuurien laitoksen kutsusta Erasmus-tutkijavaihdon puitteissa esittelemässä 2008 perustamansa Pompejin leipomoita tutkivan tutkimushankkeen *Pistrina - recherches sur les boulangeries de l'Italie romaine* työtä. Pistrina-projekti on yhteistyössä EPUH:n kanssa tehnyt kaivauksia EPUH:n tutkiman Pompejin Marcus Lucretiuksen korttelin (IX,3) nk. Papirius Sabinuksen leipomossa, joka on osoittautunut monissa suhteissa Pompejin edustavimmaksi leipomoksi.

Professori Edwin Linkomiehen puhe 15.3.1938 Helsingin yliopiston juhlasalissa Filosofisen tiedekunnan antaessa presidentti Herbert Hooverille filosofian kunniatohtorin arvon

Eräs *Folium Classicumin* lukija on löytänyt arkistostaan paperin, joka sisältää otteita (vrt. alh.) Linkomiehen em. tilaisuudessa pitämästä latinankielisestä puheesta. Paperi näyttää 1960- tai 1970-luvulla koulussa tai yliopistossa jaetulta opetusmonisteelta. Teksti kiinnostanee myös muita *Folium Classicumin* lukijoita, minkä vuoksi julkaisemme sen sellaisenaan tässä numerossa. Kolmessa kohdassa esiintyvä merkintä “ – ” viitanee siihen, että tekstistä on jätetty osia pois.

Universitas nostra magno sibi censet esse honori, quod licet nobis hoc die festivo hic amicissime te salutare, Domine reverendissime Herbert Hoover, qui olim Unitis civitatibus Americae septentrionalis praesedisti. Civis es egregius reipublicae novi terrarum orbis maximae illustrissimaeque idemque vir optime de populo Fennorum meritis, qui tempore summi rerum discriminis multum adiumenti ad salutem populi nostri attulisti. Ante hos undeviginti annos periculum erat, ne pars populi Fennici fame conficeretur, cum bello post hominum memoriam maximo iam ad finem vergente nos commeatu interclusi essemus. Tum tua benevolentia tuoque ipsius auxilio factum est, ut nobis fame laborantibus succurreretur. Populus noster adhuc non oblitus est neque obliviscetur tristitiae dierum illorum hiemalium, quae tamen mox te auctore ad serenitatem est conversa. Iis temporibus nomen tuum in ore omnium civium nostrorum versabatur, ut qui beneficiorum tuorum essent memo-

res; neque tibi gratiam habebant soli qui civium nostrorum erant pauperrimi, verum etiam omnes qui eruditione instructi erant. Quibus pessime laborantibus cum virtute singulari adesses, cultui humano et civili magnopere profuisti. Ea enim, quae in humanitate promovenda maximi sunt momenti, auxilio celeriter misso servavisti, ne perirent. – –

Dum autem gratias tibi agimus pro singularibus tuis in terram populumque nostrum meritis, admirationem nostram enuntiamus erga eam terram culturamque, quae tua est. In novo vestro mundo is humanitatis cultus, cuius fundamentum est antiquitas graeca et romana quemque omnes populi Europae occidentalis, inter eos nos Fenni, colimus fovemusque, in solum integrum translatus ad incredibilem opulentiam pervenit. – – Ea igitur re, quod coloniis occupata est ab Europaeis America, non solum aucti sunt terrarum fines, sed etiam ad animi vires augendas novae sunt paratae facultates. Quare fieri non potest, quin nos semper omnibus modis confirmemur iis animi opibus infinitis, quae terra iuvenili trans oceanum ultra columnas Herculis patescentem [sic] continentur. – –

Hospes noster honoratissime! Universitas nostra, quae mox ad memoriam peractorum trecentorum saeculorum [sic] rite celebrandam se parabit, magnum sibi esse honorem censet, quod oblata est ei occasio te in hac aula ob patrum memoria sacra recipiendi gratiasque tibi in nomine populi Fennici agendi, quod optime de patria nostra es meritis.

Uutta kirjallisuutta

Koonnut *Laura Buchholz*

Alkuperäistekstien suomennoksia

Lucius Annaeus Seneca: *Kaksi tragediaa: Medeia ja Thyestes*. Suom. Antti T. Oikarinen ja Maija-Leena Kallela, Basam Books 12/2012.

Tietokirjallisuutta

Lorraine Harrison: *Latinaa puutarhureille. Yli 3000 kasvinnimeä selityksineen*. Suom. Julia Donner, Schildts & Söderströms 2/2013.

Käännettyä kaunokirjallisuutta

Madeline Miller, *Akhilleen laulu*, Basam Books 3/2013.

Suomalaistutkijoiden kansainvälisiä monografioita

Juhani Härmä (ed.): *Veikko Väinänen, latiniste et romaniste: un bilan*, Helsinki: Publications romanes de l'Université de Helsinki 2012.

Maijastina Kahlos (ed.): *The Faces of the Other. Religious Rivalry and Ethnic Encounters in the Later Roman World*, Turnhout: Brepols 2012.

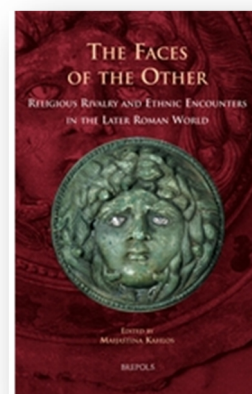
Martti Leiwo, Hilla Halla-aho and Marja Vierros (eds.): *Variation and change in Greek and Latin*, Helsinki: Suomen Ateenan instituutin säätiö 2012.

Leena Pietilä-Castrén (ed.): *Excavations at Ficana IV. The Republican and Imperial periods; The excavation of Zona 6B*, Roma: Institutum Romanum Finlandiae 2012.

Marika Rauhala: *The great other of the gods: the Greek elites image of the cult of Kybele until the first century CE*. Diss. Oulu 2012.

Giovanna Tedeschi Grisanti and Heikki Solin: "Dis Manibus, pili, epitaffi et altre cose antiche" di Giovannantonio Dosio: il codice N.A. 618 della Biblioteca Nazionale di Firenze, Pisa: Edizioni ETS, 2011.

Marja Vierros, *Bilingual notaries in Hellenistic Egypt: a study of Greek as a second language*, Brussel: Comité Classique Studies 2012.

Mahdollisista puutteista tai tulossa olevista kirjoista pyydetään ilmoittamaan Folium Classicumin toimitussihteerille Laura Buchholzille (laura.buchholz@helsinki.fi).

KEVÄÄN 2013 TAPAHTUMIA

Väitökset

Pe **1.2.** klo 12 (TamY, Pinni B-rakennuksen ls 1097, Kanslerinrinne 1, Tampere) **Jussi Rantala:** *Maintaining Loyalty, Declaring Continuity, Legitimizing Power. Ludi Saeculares of Septimius Severus as a Manifestation of the Golden Age.* Vastaväittäjä: prof. Ray Laurence (University of Kent at Canterbury).

Pe **15.2.** klo 12 (HY, aud. XII) **Anna Reinikka:** *Ars Pseudo-Scauri. A Critical Edition and Commentary.* Vastaväittäjä: prof. Alessandro Garcea (Université de Lyon).

La **2.3.** klo 10 (HY, aud. XII) **Luca Maurizi:** *Il cursus honorum senatorio da Augusto a Traiano (31 a. C. - 117 d. C.): uno studio dello sviluppo formale e stilistico della menzione della carriera senatoria nelle iscrizioni latine e greche.* Vastaväittäjä: prof. John Bodel (Brown University).

Muita tilaisuuksia

To **14.2.** klo 16.15 Prof. **Alessandro Garcea** (Lyon): *Caesar's De analogia: Between Linguistics and Politics.* Klassillisen filologian seminaarihuone, Metsätalo A-siipi 2. krs. (käynti 3. kerroksen kautta), Helsinki.

To **28.2.** klo 16.00 Prof. **Peter Shuvalov** (St. Petersburg State University): *The Extreme North of Europe: reality or rhetorics in classical texts (Claudius Ptolemaeus, Cassiodorus, Jordanes, Procopius Caesariensis).* Klassillisen filologian seminaarihuone, Metsätalo A-siipi 2. krs. (käynti 3. kerroksen kautta), Helsinki.

Ke **13.3.** klo 18.15 Prof. **Heikki Solin:** *Praenesten soljen arvoitus.* Villa Lanten ystävien esitelmätilaisuus. Helsingin yliopiston päärakennus, aud. XII (Unioninkatu 34).

Ke **20.3.** klo 14 Dr. **Wolfgang De Melo** (Oxford): *Allomorphy in Plautus;* FT **Hilla Halla-aho** (HY): *Left-dislocation in republican Latin.* Klassillisen filologian seminaarihuone, Metsätalo A-siipi 2. krs. (käynti 3. kerroksen kautta), Helsinki.

To **21.3.** klo 16.15 Prof. **Michele Renee Salzman** (University of California at Riverside): *Pagans and Christians in Constantine's Rome,* Klassillisen filologian seminaarihuone, Metsätalo A-siipi 2. krs. (käynti 3. kerroksen kautta), Helsinki.

Kollokviot, kongressit

18.-20.4. Helsingin yliopistossa vuodesta 2012 toiminut *Public and Private in the Roman House* -projekti järjestää kansainvälisen konferenssin Helsingissä. Konferenssin pääpuhujiksi ovat tulossa Margareta Steinby, Filippo Coarelli sekä Paul Zanker. Konferenssissa tarkastellaan roomalaisten yksityisyyskäsitystä laajalaisesti. Muina puhujina mm. Leanne Bablitz (*Actors and Audience in the Roman Courtroom*, 2007) ja Günther Schörner (esim. *Votive im römischen Griechenland*, 2003). Konferenssiin on vapaa pääsy, tervetuloa!

Lisätietoja osoitteessa www.romanhouse.org.

6.5. Tieteiden talo (Kirkkokatu 6), sali 104, klo 18.00-20.00: *Kuningattaria ja ylimyynaisia: Naisten vallankäyttöä muinaisessa Egyptissä, Assyriassa ja Roomassa*. Järjestäjät: Suomen Itämainen Seura, Historiallinen yhdistys, Suomen Egyptologinen Seura ja Suomen Lähi-idän instituutin ystävät.

Tilaisuudessa esitelmöivät:

FT Marja-Leena Hänninen: *Keisari Augustuksen perheen naiset*

FT Saana Svärd: *Assyrian palatsien naisjohtajat*

Dos. Jaana Toivari-Viitala: *Faraon naiset*

Ohjelmassa on varattu aikaa myös keskusteluun.

16.-19.10. järjestetään Göteborgissa *1st NordClass network conference: Transmitting Classical Knowledge in a Modern World*. Kongressin kieli on englanti. Ks. <http://sprak.gu.se/forskning/nordclass/>

Teemoiksi on suunniteltu mm. seuraavia:

New media teaching methods

Publication: modern pathways and fora

Present day teaching of Latin and Greek

Popularization - how and where and to whom?

Teaching in the field: field courses on the move

Introductory internet courses;

sekä näiden lisäksi:

Epigraphy in context

Ancient literature and papyri

Urban archaeology/ urban studies (incl. Pompeii)

Early Christianity and Late Antiquity

Civil war in Ancient Greece and Rome

Ancient Pilgrimage

Child history and childhood studies

Reception studies

Myös muut ehdotukset ovat tervetulleita.

Ilmoittautumiset **31.3.** mennessä osoitteeseen nordclass@gu.se.

KFY:n kokoukset

Ti **19.2.** klo 18 KFY:n vuosikokouksen yhteydessä prof. **Klaus Karttunen** (HY): *Kreikkalaiset intialaisessa kirjallisuudessa*. Helsingin yliopiston päärakennus (Unioninkatu 34), aud. III.

Ti **19.3.** klo 18 Dr. **Wolfgang de Melo** (Oxford): *The language of Roman comedy*. Helsingin yliopiston päärakennus (Unioninkatu 34), aud. III.

Ti **23.4.** klo 18 Dr. **Nicholas Monteix** (Rouen): Pistrina. *New insights on Pompeian bakeries (2008-2012)*. Helsingin yliopiston päärakennus (Unioninkatu 34), aud. III.

Syksyllä 2012 palkitut ylioppilaat

Latinan laajemman oppimäärän *laudatur*

Marja-Leena Merenkylä
Lauri Särkkä

Turun iltalukio
Helsingin normaalilyseo

Latinan laajemman oppimäärän *eximia cum laude approbatur*

Henry Hollingsworth

Tampereen klassillinen lukio

Latinan lyhyen oppimäärän *laudatur*

Rono Nihtinen

Helsingin normaalilyseo

Latinan lyhyen oppimäärän *eximia cum laude approbatur*

Tuomas Harju
Eeva Hietala
Jouni Kauppinen
Daria Tarkhova

Helsingin normaalilyseo
Tampereen klassillinen lukio
Saarijärven lukio
Helsingin normaalilyseo